

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Collegium Universi Juris Canonici

Engel, Ludwig
Salisburgi, 1693

2. De Cohabitatione Clericorum & Mulierum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61596](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61596)

etiam referri potest, quod Joan. XXII. in Extravag. spondent. de Crimine falsi inter Com. generaliter quidem omnibus, in specie vero, Clericis sub pœna privationis beneficiorum, & inhabilitationis ad eam imposteram obtinenda interdixerit, ne aurum vel argentum alchymicum, quod plerumque falsum est, & veri auri vel argenti in se substantiam non habet, faciant, aut fieri procurent, vel factum in exsolutione debitorum utantur: nam præter fraudem in damnum proximi cedentem per talem Chymicorum laborem fit. jactura temporis & pecuniarum, nec prodiguntur tantum opes, sed & exinaniantur, & in fumum abeunt cum gravi reipublicæ, & piarum causarum, ac pauperum præjudicio. Quamvis de cætero ars Chymica, quæ natura principia & qualitates pulchrè demonstrat, & plurima salubria medicamenta parat, merito commendanda sit.

TITULUS II.

De Cohabitatione Clericorum & mulierum.

SUMMARIÆ.

1. Clerici debent continenter & castè vivere.
2. Quæ mulieres permittantur cum Clericis habitare?
3. Ob periculum perjury non sunt cogendi Clerici, ut concubinas abjurent.
4. Pœne Concilij habent locum etiam in suspectis sine qualitate concubinatus.
5. Ad eas incurrendas in foro conscientie requiritur sententia declaratoria.
6. Adultus lapsus carnis qualiter puniendus?
7. Concubinarius non est suspensus suspensione propria.
8. An & quando in Divinis vitandus?

Nimis longum esset referre omnes sacros Canones, qui incontinentiam Clericorum detestati sunt. Videri

poterunt in dist. 81. & in Decretalibus tit. Præ cæteris verò notanda & obiter da sunt verba Concilij Trid. sess. 23. ut in form. c. 14. quàm turpè, inquit Concilium ac Clericorum nomine, qui se divitiarum addixerunt, sit indignum in turpitudine sordibus, immundaque concubinato versari, satis res ipsa communi omnium fidelium offensione, summo Clericali militie dedecore rejiciatur. igitur ad eam, quam decet, continentiam, ac vitæ integritatem ministeria clesia revocentur, populusque licet magis discat revereri, quo vitæ castiores cognoverit, prohibet S. Synodus quibuscunque Clericis, ne concubinas aut alias mulieres, de quibus possit veri suspicio, in domo vel extra domum, aut cum iis ullam consuetudinem habere audeant, alioquin pariter a sacris Canonibus vel fiat utis Ecclesiæ impositis puniantur. &c.

Fœminæ quidem ob artem, vel aut secundi gradus consanguinitatem puniuntur. c. cum omnibus. 27. d. 81. pen. h. tit. Si tamen etiam ista viderent, propterea se, vel pedissequas earum suspenderent, protinus removendæ essent, quæ iam in his scelus contigisse compertum. c. 1. eod. c. legitur. 23. d. 81. Ad hoc Concilium ipsum pœnas & certum modum procedendi contra hujusmodi concubinos, ac inter alia statuit, ut si a Superioribus moniti à fœminis suspectis se non stinuerint, tertiâ parte fructuum beneficiorum suorum quocunque sint ipso facti vati: sin autem in delicto eodem persistentes secundæ monitioni adhuc non paruerint, fructus omnes ac proventus beneficiorum eo ipso amittant &c. verò cogendi sunt Clerici, ut concubinas abjurent, ne inligantur

him idem peccatum redeuntes perjurij reatim incurant. c. 3. h. 1.

Ceterum licet aliqui apud Barb. in Col. l. 1. ad d. c. 14. Trid. n. 16. teneant, has penas Conciliares tantum habere locum in suspensis de concubinato, scilicet cum fuerit domi retenta; nihilominus ex textu Concilij magis apparet, quod etiam aliis delictis carnis sine qualitate concubinatūs (ut si extra domum frequententur suspecta confortia) procedant. Navar. Consil. 1. hoc tit.

Sed hic queri posset, an hæc pœnæ Concilij, quæ ipso facto incuruntur, statim in conscientia locum habeant, ita ut Parochus fructus ita amissos sine alia condemnatione ultro restituere teneatur? R. Benigniore esse sententiam, quod pœnæ, quæ etiam ipso jure irrogantur, non aliter obligent in conscientia, quam si sententia declaratoria sequatur, per quam Judex declarat tales penas solvendas esse, per ea quæ docet Covar. de Matrim. p. 2. c. 6. §. 8. u. 11. arg. c. cum secundum. 19. de Heret. in 6. ubi videtur supponi regulariter ad pœnas ipso jure irrogatas debere accedere sententiam declaratoriam, nisi specialiter ob gravitatem criminis aliud statuatur. Maxime vero in nostro proposito hanc sententiam declaratoriam requiri, non obscure ex ipso Concil. Trid. d. s. c. 14. colligitur, dum ibi fructus à Clerico concubinario ipso jure amissi non per ipsum Clericum, sed arbitrio Episcopi fabricæ Ecclesiæ, aut alteri pio loco jubentur applicari.

¶ Dicit, si pœnæ Concilij tantum post presentiam monitionem locum habent, ergo ante monitionem Clericus impunè peccabit? R. Quod pœnæ Concilij eum potissimum calum respiciant, si Clerici de incontinentia suspecti nolint consortium for-

minarum devitare. Si verò Clericus de actuali lapsu Carnis sive ante, sive post monitionem convictus fuerit, variæ contra ipsum pœnæ in jure distantur, scilicet suspensionis ab officio & beneficio, incarcerationis, nonnunquam etiam depositionis. c. Maximianus. 6. & ibi Gl. d. 81. quales pœnæ arbitrio judicis Ecclesiastici pro circumstantia facti temperari vel aggravari possunt Pan. in cap. at si Clerici. 4. de Judic. n. 35. Farin. de Delict. carn. q. 137. n. 17. Illum verò abusum reprehendit Garc. de Benef. p. 11. c. 10. n. 188. quod quidam Judices Ecclesiastici ex delictis quodammodo questum faciunt, & multas pecuniarias sibi applicant, quam pœnam divites parum pertimescunt. c. 3. de Penit. regulariter enim multa pecuniaria pijs causis applicandæ sunt, ne videatur punitio ex radice avaritiæ procedere. Trid. c. 3. vers. in causis sess. 25. de Ref.

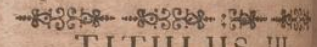
Alia est disputatio, utrum sacerdos concubinaris incurrat ipso jure suspensionem propriè dictam jux. c. præter 6. dist. 32. ita ut, si celebret ante absolutionem, fiat irregularis, cum quo tantum per S. Pontificem dispensari possit. c. 1. de Sent. & re jud. in 6. De concubinario occulto factis conveniunt DD. quod non sit suspensus propriè, sed tantum eo modo suspensus, quo quilibet in peccato mortali existens, usquequid pœniteat. c. fin. hoc tit. At verò de concubinario notorio (qui scilicet talis est per confessionem factam in judicio, sententiam, aut evidentiam rei, quæ nullâ potest tergiversatione celari. d. c. fin.) magna est dissensio apud Garc. de Benef. p. 7. c. 14. n. 11. & seqq. Sanè consuetudine, quæ est optima legum interpretes, l. si de interpretatione. 37. ff. de LL. videtur recepta sententia Covar. in relect. Clem. si furiosus. p. 1. §. 1. num. 5. de Homicid. Innoc.

Innoc. Spec. & aliorum, quod Canones, qui de suspensione concubinarum notorii loquuntur, sint intelligendi de suspensione impropria, seu de simplici prohibitione celebrandi divina, non autem de ea, quae fit *censura* , & cujus transgressio irregularitatem inducat: quia nec antiqui Canones, nec Concilium Trid. unquam de tali irregularitate mentionem faciunt, quamvis, dum talibus Clericis celebrationem interdicit, supponant eos saepius celebrare, multo minus in praxi videmus, quod Clerici concubinarum post poenitentiam dispensationem super irregularitate à S. Pontifice petant. Imò in *c. si qui sunt. 5. dist. 81. & c. fin. h. tit.* satis insinuat, quod post poenitentiam & concubinae expulsionem hoc ipso alicui jus celebrandi restituitur, neque ibi dispensatio super irregularitate requiritur. Porro non est insolitum in nostro jure, ut suspensio non semper sit *censura* , sed aliquando tantum de simplici prohibitione celebrandi accipiatur: ita enim in *c. dilect. 12. de Major. & obed.* dicitur, quod Abbatissa possit suos Clericos ab officio beneficii *que suspendere* , quod profecto de *censura* intelligi non potest, cum ea pertineat ad claves Ecclesiae, quae foeminis tradita non sunt, sicut nec B. Virgini, licet esset dignior omnibus Apostolis, *c. nova. 10. de Penit. & remiss. Gl. in d. c. dilecta.*

Præterea statuitur in SS. Canonibus, quod Clericus notorie concubinarum in divinis officiis evitandus sit, neque licite ab eo sacra audiantur. *c. nullus. 5. & seq. d. 32.* non quidem, quod ab eo Sacramenta non recte conficiantur, cum quantumcumque pollutus divina pollucere non possit, quae purgatoria cunctarum contagionum existunt. *cap. vestra. 7. hoc tit.* sed ut per populi contemptum ad poenitentiam trahatur, & aliis peccandi licentia au-

feratur. Attamen etiam hic cum pluribus censet Barb. *Jur. Eccles. Un. lib. 1. cap. 44. Extrav. Martin. V. Ad extirpanda.* prodesse fidelibus, ut non teneatur evitare concubinarum notorium ante demeritationem vel actualem suspensionem Episcopi.

TITULUS III.

De Clericis conjugatis

SUMMARIUM.

1. Clerici in minoribus possunt Matrimonium contrahere.
2. Clerici contrahentes Matrimonium beneficiati cent ipso jure?
3. Quid juris si uxor ante consummationem Mortui fuerit mortua, vel Religiosam ingressa Matrimonium nullum?
4. Sponsalia de futuro non inducunt amissionem beneficii.
5. Clerici conjugati quando admittendi ad hoc Ministerium.
6. Quando gaudeant Canonici & fori privilegio?
7. Et an eadem in Civilibus, quam in Ecclesiasticis?
8. Uxor sequitur forum Mariti.
9. Clerici in majoribus sub gravibus poenitentia tenentur Matrimonium.
10. Rationes, cur Clerici prohibeantur Matrimonium.
11. Continentia Clericorum an sit ex jure divini?
12. Quid, si ordinatus ignoravit hanc obligationem vel habuit intentionem contrariam, an invalidè ordinatus?

Non tantum inhonesta cum fornicatione cohabitatio Clericis interdicitur, sed etiam matrimonialis, quia *simul fornicatibus, & carnalibus desideriis, divinis Ecclesiasticis obsequiis non valent,* ait Pontifex *in c. 3. h. tit.* Apostolus *1. ad Corin. c. 7.* voluit conjugatos abstinere ad tempus, ut vacent orationi: ergo Sacerdotes, qui conjugatos abstinere debent à conjugali consortio abstinere.